

Strategi

för det nordiska
kultursamarbetet
2013–2020

Nordiska
ministerrådet

Nordiska ministerrådets strategi för
det nordiska kultursamarbetet antogs av
Ministerrådet för kultur den 31 oktober 2012
och reviderades den 2 november 2016.

Omslagsbild:
Nordiska rådets prisutdelning 2016, Köpenhamn.
Koreografi: Toniah
Foto: Norden.org/Magnus Fröderberg.

Nordiska ministerrådets strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013–2020

Nordiska ministerrådet är en central plattform för kultursamarbetet i Norden. Ministerrådets verksamhet på kulturområdet samspelar med annat formellt och informellt nordiskt samarbete, både i och utanför Norden. I en global kontext ska Norden fortsatt vara en föregångare som kreativ och öppen konst- och kulturregion.

Det nordiska kultursamarbetet ska förvalta kulturarv inom historia, kultur och språk och säkra en kontinuitet. Samtidigt ska nya kulturuttryck och impulser ges utrymme i samarbetet. Förändringar i kulturlivets och konstens förutsättningar, demografi och teknik ställer krav på flexibilitet och förnyelse. Det är viktigt att kulturpolitiken utformas och genomförs utifrån relevant och aktuell fakta, forskning och kunskap.

En grundläggande förutsättning för det nordiska kultursamarbetet är principen om nordisk nytta; att samarbetet sker på områden där de nordiska länderna har gemensamma intressen och utmaningar. Utbyte av erfarenheter, kompetens samt nätverksbyggande ska ge ökade möjligheter till effektivitet och utveckling.

Kultursamarbetet ska främja hållbar utveckling. Det innebär en gemensam strävan mot inkluderande, tillgänglig och jämställd kultur och konst som utmanar normer och värderingar och stärker människors känsla av meningsfullhet och tillhörighet. Ett brett förankrat kultursamarbete ska utveckla gemenskap och förståelse mellan alla som bor i Norden och bidra till stärkt sammanhållning.

Det finns ett stort intresse för den nordiska modellen och nordisk konst och kultur i världen. Det nordiska kultursamarbetet ska förmedla värden som demokrati, yttrandefrihet och civilsamhällets betydelse i både internationella och regionala sammanhang.

Strategins fem teman för det nordiska kultursamarbetet 2013–2020 är:

- Det hållbara Norden
- Det kreativa Norden
- Det interkulturella Norden
- Det unga Norden
- Det digitala Norden

Genom dessa fem insatsområden med tillhörande mål önskar Ministerrådet för kultur (MR-K) fånga upp aktuella utmaningar och möjligheter i dagens samhälle i allmänhet och på kulturområdet i synnerhet. Insatsområdena varierar i karaktär och kompletterar och överlappar varandra.

Samspelet mellan den nordiska och nationella nivån ska stärkas så att den nordiska insatsen på kulturområdet får största möjliga genomslag.

Strategin ska tjäna som styrdokument för institutioner och samarbetsorgan inom Nordiska ministerrådet och ska ge avtryck:

- i institutionernas strategiska mandat, egna verksamhetsmål samt beviljningsbrev
- i budgettexter som anger prioriteringar för kommande år
- i de strategiska satsningar som MR-K vidtar
- i ordförandeskapsprogrammen
- genom att samarbetet mellan de nationella kulturmyndigheterna och det nordiska kultursamarbetet stärks samt
- genom kulturforum där de nordiska institutionerna, samarbetsorganen och programmen kan diskutera möjligheter och utmaningar för att genomföra strategin på policynivå.

Foto: Norden.org/Vita Thomsen.

Foto: Norden.org/Yadid Levy.

Foto: Norden.org/Yadid Levy.

Fem teman för nordiska kultursamarbetet 2013–2020

Det hållbara Norden

Mål: Nordiskt kulturliv stärker hållbarheten i de nordiska samhällena genom att vara tillgängligt och involverande.

Det nordiska kultursamarbetet stödjer FN:s globala mål för hållbar utveckling. Att främja hållbarhet inom och genom kulturen är ett övergripande mål som ska vara närvarande i alla delar av det nordiska kultursamarbetet. Kulturopplevelser och kulturaktiviteter är viktiga för samhörighet, identitetsutveckling och inkludering, de stimulerar till diskussion och debatt och kan bidra till stärkt tillit, respekt och sammanhållning mellan alla som bor i Norden. Kultursamarbetet ska främja en mångfald av konst- och kulturopplevelser som speglar och är tillgängliga för människor med olika bakgrund, språk, funktionsvariationer, identitet och livssituation. Framtida utmaningar i det nordiska välfärdssamhället förutsätter ett helhetstänkande som omfattar flera politikområden och där satsning på kultur har stor betydelse för andra samhällsmål.

Det kreativa Norden

Kreativitet är en central beståndsdel i det nordiska kultursamarbetet. Samarbetet ska stärka Norden som en attraktiv och stimulerande plats för aktörer som skapar eller förmedlar konst och kultur. Inom det nordiska kultursamarbetet ska gemensamma hållningar som stark yttrandefrihet, konstnärlig frihet, upphovsrätt och principen om armlängds avstånd värnas. Ministerrådet för kultur och dess institutioner och program ska stimulera och stödja kultur- och konstproduktion av hög kvalitet genom allt från kollektiva kulturuttryck till enskilda konstnärers arbete. I Norden ska kreativa och kulturella näringar främjas. Långsiktigt samarbete ska bidra till genomslagskraft både på hemmaplan i Norden och på en global marknad.

Det interkulturella Norden

Mål: Alla som bor i Norden känner sig hemma och kulturellt delaktiga här.

Ett öppet Norden medför möjligheter till förnyelse, kreativitet och dynamik i nordiskt konst- och kulturliv. Kultursektorn erbjuder arenor och mötesplatser för samarbete, dialog och meningsutbyte. I enlighet med Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar ska det nordiska kultursamarbetet främja olika kulturers jämbördiga samspel och existens. Samarbetet ska också främja språkförståelsen i Norden. Ett aktivt och dynamiskt kulturliv som manifesterar sig i en mångfald av kulturyttringar är en central del av ett inkluderande samhälle och ska värnas. Här spelar civilsamhället, public service, kulturinstitutioner och andra som skapar och förmedlar konst och kultur en viktig roll.

Det unga Norden

Mål: Barn och unga i Norden skapar, tar del av och har inflytande över konst och kultur.

Barn och unga har en central plats i det nordiska kultursamarbetet och konst och kultur är viktiga arenor för möten mellan barn och unga i Norden. I enlighet med Nordiska ministerrådets tvärsektoriella strategi för barn och unga i Norden ska kultursektorn prioritera konst och kultur för, av och med barn och unga exempelvis genom de nordiska stödformerna. Ministerrådet för kultur ska verka för att barn och unga involveras i beslutsprocesser som påverkar dem. Det nordiska kultursamarbetet ska vara öppet i relation till barn och ungas egna kulturella uttrycksformer och digitala liv. Ett särskilt fokus bör läggas på barn och unga i utsatta positioner. Olika typer av konst- och kulturupplevelser kan bidra till förståelse för språk och språkets betydelse samt väcka en nyfikenhet för de olika språk som finns i Norden. Här spelar bland annat litteraturen en viktig roll.

Foto: Norden.org/Yadid Levy.

Foto: Scandpix.dk

Foto: norden.org/Oddleiv Apneseth

Det digitala Norden

Mål: Nordisk kultur drar fullt ut nytta av den digitala teknologin.

Teknikutvecklingen öppnar ständigt nya möjligheter för kreativitet och förnyelse i skapandet av konst och kultur. Digital förmedling är en viktig del av arbetet med att demokratisera tillgången till kulturarv, såväl som till aktuell och nyproducerad konst och kultur i Norden. Frågor om tillgänglighet, likvärdighet samt medie- och informationskunnighet i den ökade digitaliseringen av konst och kultur ska uppmärksammas i kultursamarbetet. Med en stark yttrande- och mediefrihet i en digitaliserad värld aktualiseras frågor om etik, integritet och journalistikens roll i det offentliga samtalet. Den nordiska upphovsrättsmodellen ska utvecklas på demokratiska grunder och ta nya tekniska möjligheter och utmaningar i beaktande. Nordisk TV och film ska ges de bästa förutsättningarna.

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet utgör en av världens mest omfattande regionala samarbetsformer. Samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är både politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig medspelare i det europeiska och internationella samarbetet. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värden i en global omvärld. Gemensamma värden i länderna bidrar till att stärka Nordens position som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet för kultur bidrar med lösningar och samarbete kring gemensamma, tvärsektoriella insatser inom det nordiska regeringsamarbetet.

Nordiska ministerrådet och kultursamarbetet

Det konkreta innehållet i det nordiska kultursamarbetet består av en rad olika organ och aktiviteter:

De nordiska husen och instituten är några av de viktigaste verktygen för att realisera de politiska prioriteringarna för det nordiska kultursamarbetet 2013-2020. En huvuduppgift för de nordiska husen och instituten på kulturområdet är att säkra ett brett förankrat kultursamarbete som utvecklar gemenskap och förståelse mellan invånarna i Norden och därmed bidrar till de nordiska välfärdssamhällenas sammanhållning. Alla hus och institut utgår från ett strategiskt mandat som beskriver deras kärnverksamhet.

Nordiska ministerrådet för kultur driver programverksamhet som ger stöd till kultur- och konstprojekt av hög kvalitet och som bidrar till ständigt förnyande av det nordiska och det nordisk-baltiska kultursamarbetet.

Vad gäller mediesamarbetet prioriterar Nordiska ministerrådet bland annat stödet till Nordiska film- och TV-fonden som främjar film- och tv-produktion av hög kvalitet i de fem nordiska länderna. Även stödet till Nordicom som samlar in, bearbetar och förmedlar kunskap från medie- och kommunikationsområdet i Norden prioriteras.

Nordiska ministerrådet för kultur finansierar Nordiska kulturfonden.

Nordiska ministerrådet för kultur finansierar och administrerar de nordiska kulturpriserna, av vilka det mest kända är Nordiska rådets litteraturpris. Därutöver finns priser för musik, film samt barn-och ungdomslitteratur.

Norden i världen: Med en önskan om att stärka nordisk kultur i resten av världen har de nordiska kulturministrarna utvecklat ett koncept för gemensamma nordiska kultursatsningar utanför Norden. Målet är att stärka de nordiska kultursektorernas samspel med omvärlden och profilera dem i utlandet samt att skapa mervärde för de deltagande aktörerna och konstnärerna.

Genom samarbete mellan de nordiska ländernas kulturmyndigheter, nordiska institutioner och samarbetsorgan, kulturpolitiska forskare och statistikbyråer får Nordiska ministerrådet för kultur kunskap och fakta.

Nordiska ministerrådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Copenhagen K
www.norden.org